

Ja som tots renovadors?

Recorde el comentari d'un amic -alineat entre els renovadors d'Esquerra Unida- quan, després d'una reunió amb Pedro Zamora, no se'n sabia avenir: "Tota la vida a hòsties -ens deia- i ara els dos som a la banda dels crítics". I certament, la qüestió no deixa de tenir sentit. Segons sembla, tothom s'apunta a la renovació, al canvi, si voleu.

Per què aquest desig o fe renovadora? Que potser ens trobem davant noves maniobres d'imatge? Jo m'inclinaria per totes dues coses: que hi ha necessitat de canvi i, alhora, existeixen moltes operacions d'imatge. L'esquerra, tant la nascuda de la socialdemocràcia com la comunista, ha rebut l'impacte dels canvis operats en l'àmbit geopolític en relació amb la consciència social. D'altra banda, la crisi i la recessió econòmica obliguen a buscar vies de solució als problemes. Tanmateix, els partits de l'esquerra en general s'han articulats de tal manera que no generen estímuls, i el pes de les veus crítiques han anat creixent i conformant corrents renovadors. Les organitzacions més joves, fins i tot aquelles que pretenien superar el model tradicional -com és ara els verds- no s'han salvat de la crema, en part perquè han copiat els al-

tres i s'han reproduït els problemes de sempre.

La nit del 6 de juny, quan el president González anunciava eufòric que ara venia el canvi dins el canvi, no feia sinó reconèixer aquesta necessitat de renovar-se. La marginació en EU de persones com Sartorius o Almeida té dues lectures: el temor a ser desbordat i arrossegat per un canvi no controlat, i també, al meu judici, la defensa dels interessos de l'aparell per mantenir-se al lloc. Ningú, però, no vol definir-se com a continuista; tothom vol aparèixer com a renovador. Vivim un moment de crisi, o de confusió, d'ofensiva conservadora i de voluntat de recuperar iniciativa i vots. Això és una constatació compartida; ara bé, podem quedar-nos en aquest punt o podem apuntar cap a una nova forma de fer política, d'entendre el compromís de l'esquerra.

Com remarcava Bobbio a les planes d'*El País*, l'esquerra s'havia acostumat a manar o fer les coses considerant-se dipositària de la raó històrica, i ara es troba qüestionant-se a ella mateixa. Fa temps que es parla de la burocratització dels partits d'esquerra, de com s'havien convertit en meres màquines de professionals. Mendes France,

Legionaris a Mostar

cap als anys 60, parlava d'una entitat professional que es desvinculava de la voluntat i les aspiracions del seu entorn social. Més recentment, d'altres han reactualitzat el tema: Agnes Heller, Touraine, Sotelo, Flores d'Arcais... Tots aposten per un canvi radical, en una línia de noves formes que generen més participació, d'un nou estil de democràcia en el si dels partits, amb més presència social i, alhora, amb la desprofessionalització dels càrrecs.

Cada partit ha de tendir a representar millor les demandes socials i a ser coherent amb el programa de democràcia igualitària que és comú a les esquerres. Serem, però, ja tots renovadors? La realitat continua evidenciant que entre la teoria i la pràctica existeix prou distància. Per la part governamental, el canvi s'ha quedat amb incorporacions com les de Carme Alborch, Humberto da Cruz, Alberdi o Belloch, per esmentar-ne alguns. En altres àmbits, les coses tampoc no acaben de ser clares. Podríem dir, fent ús d'una construcció de R. Debray dels anys setanta, que ens cal la renovació dins la renovació, i demanar alternatives que impliquen un trencament amb les pautes anteriors. I si a la fi tots i totes acabem sent renovadors, tant de bo!

Amb modèstia i convicció, i salvant les diferències, les esquerres en conjunt participen de problemes comuns i tenen la responsabilitat de recuperar adhesió i confiança. D'ací ve que les polèmiques estrictament periodístiques i les desqualificacions verbals com les que es produeixen aquests dies no ens serveixen, com tampoc les promeses fetes durant la nit electoral. Òbviament, el camí no pot ser tampoc la unanimitat al voltant del líder de torn ni de la doctrina oficial. Valdria la pena superar la vella contradicció —el contrast, com en deia Gramsci— “entre les paraules i els fets dels caps socialistes i oferir, juntament amb el programa polític, una nova moral, una nova forma de vida”.

Vicent Àlvarez
Membre de la
Unitat del Poble Valencià

Mostar, nom de la capital d'Hercegovina on tornen a estar desplegats els legionaris espanyols, deriva de *mostari* que significa en serbo-croat ‘vigilants del pont’. Als dos costats del Stari Most o Pont Vell de Mostar hi ha encara dues torres dels segles XV i XVII des de les quals els *mostaris* vigilaven l'accés al pont.

Aquest pont sobre el caudalós riu Neretva és l'únic que ha resistit, primer l'ofensiva sèrbia i després la croata. Fou construït al segle XVI per substituir-ne un altre de fusta que hi havia al mateix lloc. I va ser aquest pont el que va fer de Mostar un nus de comunicacions i comerç, on serbis, croats, musulmans i jueus convivia sense conflictes. Inclús durant la Segona Guerra Mundial, quan els *ustachas* croats van exterminar milers de serbis al llarg de tota la costa de Croàcia, Mostar no va veure trencada la convivència en rebutjar els croats aquestes pràctiques genocides.

Quan van ser desplegats els soldats espanyols a Hercegovina ara fa deu mesos, encara es mantenia l'aliança militar entre les forces de l'“Armija” bosniana de majoria musulmana i les tropes de l'HVO croat. Però a mesura que gràcies a la política terrorista de Mate Boban va trencar-se definitivament la convivència entre les dues comunitats, els membres de les agrupacions Màlaga i Canàries, majoritàriament paraigudistes i legionaris, han dut a terme una important tasca d'incalculable valor, salvant milers de vides.

Malgrat la seva neutralitat, van ser declarats no grats pels croats que els van obligar a marxar de Mostar ja que no volien testimonis en la seva pràctica de la neteja ètnica. Després de la retenció que patiren seixanta legionaris a finals d'agost en la zona musulmana, han pogut tornar a la ciutat, alleugerint un poc el patiment de la població musulmana.

La Legió, cos emblemàtic de l'exèrcit espanyol, creat per Millán Astray, desenvolupa ara la seva primera missió real des de l'abandonament del Sàhara fa 18 anys. Al llarg d'aquest temps d'aparent inactivitat,

els seus homes han mantingut el *Viva la muerte* i el credo legionari d'“A mí la Legión con razón o sin ella...” i els retrats del general Francisco Franco, amb la vista posada en els cossos d'intervenció de l'OTAN.

La seva estada a la Serranía de Ronda, Fuerteventura, Ceuta i Melilla ha estat esquitxada molt sovint d'incidents amb la població civil, especialment a les dues ciutats africanes on la relació amb la població mora no ha estat, diguem, bona ni harmònica. A més, tal com ha denunciat en repetides ocasions l'Oficina del Defensor del Soldat, és precisament en la Legió i les unitats paraigudistes, on es paga més la patenta, i es produeixen més accidents, suïcidis i maltractaments. Per això continuen estant en qüestió moltes de les seves pràctiques, els seus ritus i costums. Els casos encara sense aclarir, dels dos legionaris morts a Bòsnia manipulant la seva arma, que segons la versió d'alguns diaris, jugaven a la “ruleta russa”, confirmen la vigència d'aquestes pràctiques salvatges que encara es donen en “el Tercio”.

Però reconèixer aquestes assignatures pendents, no pot desmerèixer la seva arriscada i noble causa, defensant, unes vegades amb la seva vida, altres només amb la seva presència, les víctimes d'aquesta cruel guerra, majoritàriament musulmans.

Les paradoxes de la història han fet doncs, que els qui foren creats a començaments de segle com a cos mercenari per a lluitar contra els musulmans de les colònies europees occidentals del nord-oest d'Àfrica, estiguen posant l'altra galta en defensa dels musulmans eslaus del sud-est d'Europa. I ara, continuen a Mostar, intentant fer complir l'alto-el-foc i l'arribada de l'ajuda humanitària, apostats als dos cantons del riu Neretva, units només pel Pont Vell, i vigilant dia i nit, com els *mostaris* del segle XVI.

Xavier Rius Sant
Expert en temes de defensa